

Alleen per e-mail: bhaj.marien@ozhz.nl en algemeen@ozhz.nl

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
T.a.v. de heer B.H.A.J. (Bart) Mariën
Johan de Wittstraat 140
3300 AN DORDRECHT

Ons kenmerk : 38547
Inzake : Plastic Soup Foundation / Advies
Uw kenmerk : Z-20-368998

Breda, 30 september 2020

ZIENSWIJZE NAMENS PLASTIC SOUP FOUNDATION

Geachte heer Mariën,

Cliënte, stichting Plastic Soup Foundation, gevestigd aan de Sumatrakade 1537, 1019 RS te Amsterdam, vraagt uw aandacht voor het volgende.

Inleiding

Op 8 januari 2020 heeft de stichting Plastic Soup Foundation (hierna te noemen: PSF) een handhavingsverzoek ingediend betreffende een overtreding van diverse wet- en regelgeving, waaronder artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen: Wnb) door Brzo-bedrijf Ducor Petrochemicals B.V. vanwege milieuvervuiling van de beschermde kustwateren door plastic korrels.

In dit bedrijf worden activiteiten verricht die de kwaliteit van de natuurlijke habitats in een Natura 2000-gebied, zoals de Voordelta, Voornes Duin, de Oosterschelde, het gebied Westerschelde / Saefthinge en de noordelijke- en westelijke beschermde kustgebieden kunnen verstoren en een significant ongewenst effect kunnen hebben.

Bij brief van 19 maart 2020 heeft de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna te noemen: Omgevingsdienst) aangegeven dat het handhavingsverzoek pas op 4 maart 2020 door DCMR Milieudienst Rijnmond is doorgestuurd betreffende het onderdeel Wnb voor de verdere afhandeling. DCMR heeft de Omgevingsdienst gemandateerd voor het toezicht en de handhaving op grond van de Wnb. Vanwege de complexiteit van de materie, de noodzakelijke onderzoeken en besluitvorming, is er toen gestreefd om uiterlijk 29 juni jl. een beslissing te nemen op het handhavingsverzoek.

Bij brief van 22 juli 2020 is door de Omgevingsdienst aangegeven dat het handhavingsproces enige vertraging heeft opgelopen vanwege COVID-19 en het feit dat het uitvoeren van bedrijfsbezoeken tijdelijk niet was toegestaan. Op 17 juli 2020 heeft een inspecteur van de Omgevingsdienst het bedrijf bezocht. Vervolgens is besloten om de beslistermijn te verlengen en is er toen gestreefd om uiterlijk 1 oktober 2020 een besluit op het verzoek te nemen.

Bij brief van 27 augustus jl. heeft de Omgevingsdienst kenbaar gemaakt dat u voornemens bent om het handhavingsverzoek af te wijzen en tevens stelt u ons in de gelegenheid tot het geven van een zienswijze.

Op 2 september 2020 is overeengekomen dat de zienswijze uiterlijk op 30 september 2020 ingediend moet worden.

PSF kan zich met de inhoud van uw voornemen niet verenigen en maakt daarom hierbij haar zienswijze kenbaar.

Dossier & stukken

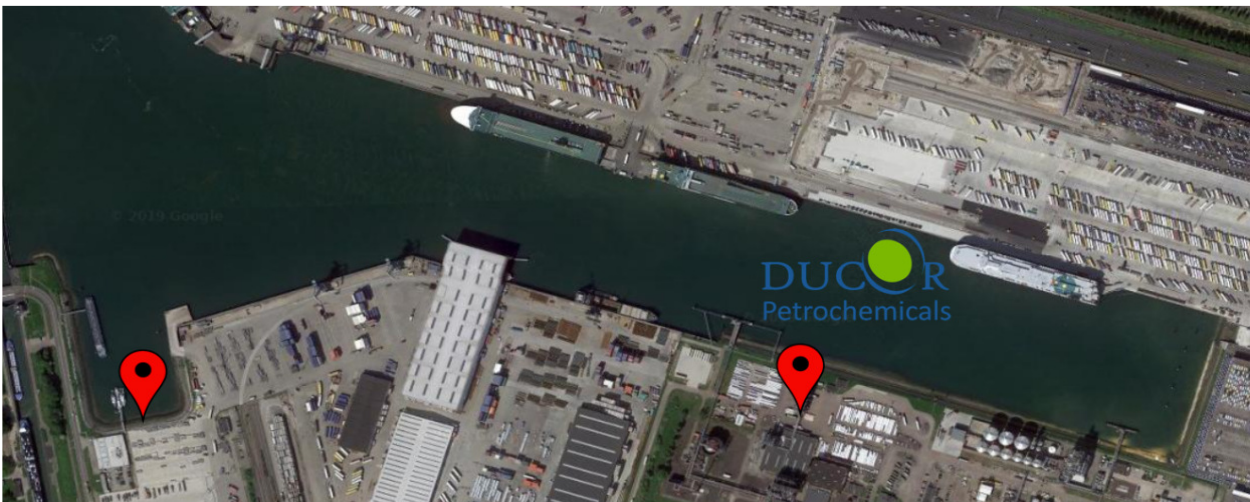
Allereerst is voor PSF van belang om te beschikken over dezelfde informatie en stukken als waarnaar u verwijst in uw concept-besluit. Zo verwijst u o.a. naar een memo advies Ducor ecologie van 6 augustus 2020 van de heer ir. E.A.J.M. Arnold, adviseur Ecologie van de Omgevingsdienst.

Verder geeft u aan dat Ducor Petrochemicals B.V. informatie heeft gestuurd naar de Omgevingsdienst naar aanleiding van het bedrijfsbezoek op 17 juli 2020.

Vriendelijk verzoek ik u om mij binnen een week alle stukken, waaronder de hierboven genoemde stukken, toe te zenden die tot dit concept-besluit hebben geleid. Graag behoudt PSF zich het recht voor om op grond van de inhoud van die stukken te komen tot een aanvulling op deze zienswijze.

Onderzoek Omgevingsdienst

In uw concept-besluit geeft u aan dat DCMR in samenwerking met Ducor op 16 april 2020 onderzoek heeft gedaan naar de vervuiling van het gebied rondom de bedrijfslocatie door kunststofkorrels. Tijdens dit onderzoek hebben toezichthouders van DCMR op locaties aan de Thameshaven, Londenhaven en Brittanniëhaven, monsters genomen van de aangetroffen bodemvreemde stoffen (kunststofkorrels). Analyse van het materiaal toont aan dat de korrels in de Londenhaven voor 25,6% bestaan uit polypropyleen. Het merendeel van de aangetroffen korrels zijn korrels van polyethyleen (42,6%). Het aangetroffen en geanalyseerde materiaal en de Thameshaven bestaat voor 98% uit polyethyleen en slechts 1,8% daarvan is polypropyleen. Het materiaal uit de **Brittanniëhaven bestaat voor 74% uit polypropyleen** en 24% uit polyethyleen.

PSF is niet bekend met de Thameshaven. PSF gaat ervan uit dat uw Omgevingsdienst hiermee de weg langs Ducor bedoelt, zijnde de Theemsweg. Uit onderzoek van DCMR van 14 januari 2020 is gebleken dat (mede) op deze plek sprake is geweest van een overtreding door Ducor, waarna DCMR is overgegaan tot het opleggen van een last onder dwangsom aan Ducor.

Op vrijdag 17 juli 2020 hebben toezichthouders van uw Omgevingsdienst rondom de Londonhaven een onderzoek uitgevoerd naar de vervuiling van de omgeving met plastickorrels. In de haven zijn vooral bij de vloedlijn plastic korrels waargenomen. Lager nabij het water in het zeewier zouden geen plastickorrels zijn waargenomen.

Op woensdag 29 juli 2020 hebben uw toezichthouders steekproefsgewijs, in de Natura 2000-gebieden Duinen Goeree en Kwade Hoek controles uitgevoerd. Voor deze controle is gezocht op de vloedlijn, in het ondiepe water en op het strand zelf, onder andere tussen het zeewier en het afval. In deze twee Natura 2000-gebieden zouden geen plastickorrels zijn aangetroffen.

Op vrijdag 7 augustus 2020 heeft uw toezichthouder steekproefsgewijs, in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Voordelta en Voornes Duin een controle uitgevoerd. Bij deze controle zouden geen plastickorrels zijn aangetroffen.

Op 17 juli 2020 heeft een delegatie van de Omgevingsdienst Ducor bezocht, waarna diverse stukken aan de Omgevingsdienst zijn verstrekt.

Een van uw conclusies is dat uit het onderzoek zou zijn gebleken dat deze Natura 2000-gebieden geen zichtbare verontreiniging door plastickorrels zouden vertonen.

Reactie PSF op onderzoek van de Omgevingsdienst

Betreffende uw onderzoek rondom de Londonhaven op 17 juli 2020 merkt PSF op dat het een weinigzeggende constatering is dat is dat de plastickorrels niet lager nabij het water in het zeewier zijn aangetroffen omdat de korrels makkelijk wegdrijven. Door eb en vloed blijven plastickorrels deels achter op de vloedlijn, al is dit uiteraard wel afhankelijk van het talud.

Daarnaast stelt PSF het volgende n.a.v. het bedrijfsbezoek op 17 juli 2020. PSF is op de hoogte van de acties die Ducor momenteel neemt om plastickorrel-verlies te voorkomen. Veel van deze maatregelen zijn in ogen van PSF niet meer dan logisch, zoals het plaatsen van roosters/filters op afvoerputjes, het beschikbaar stellen van bezems enz.

Dat plastickorrels nu worden afgevangen met roosters op de regenpijpen is natuurlijk positief. Sterker nog, het gaat hier om een handeling die eigenlijk altijd al verplicht is geweest.

Echter, PSF gaat niet mee in de veronderstelling dat hiermee het probleem verholpen is. Dat blijkt ook wel: er lekken plastickorrels tijdens het transport via persleidingen van de extrusie site naar de silo's op het dak van een productiegebouw en de algehele lekkage blijkt zelfs hoger te zijn dan wat Ducor eerder heeft geschetst. Veel plastickorrels waaien probleemloos weg en komen o.a. buiten de

inrichting en in de Brittannië-haven terecht. Ondertussen laat Ducor na om bijvoorbeeld het laad/losproces van de vrachtwagens 'waterdicht' te maken. Ook hier is de kans op lekkage zeer groot en dit gebeurt ook feitelijk.

PSF stelt dat Ducor vooral makkelijke en erg goedkope maatregelen treft. Noodzakelijke structurele investeringen worden vooralsnog vermeden; uit gemakzucht of op grond van (onjuiste) financiële overwegingen.

Ducor stelt dat de dagelijkse lekkage wordt beperkt door zeer intensief dagelijks op te ruimen. Het gaat daarbij aldus om a. menselijke inzet, nadat b. de lekkage op of bij het terrein al heeft plaatsgevonden. Essentieel is echter dat er niet (alleen) wordt ingezet op menselijke schoonmaakactiviteiten, maar op het sluiten van de logistieke systemen zelf.

Zo is het helemaal niet verzekerd dat Ducor deze opruimacties blijft houden. PSF wil om deze reden structurele oplossingen zien waar zeker ook de grote risico spill-locaties worden aangepakt. Deze systematische aanpak mist volledig in het huidige plan van aanpak van Ducor.

Betreffende uw onderzoek op 29 juli 2020 in de Natura 2000-gebieden Duinen Goeree en Kwade Hoek stelt PSF het volgende. Op de vloedlijn en in ondiep water zijn door de Omgevingsdienst geen korrels aangetroffen. Dit is logisch, aldus PSF, want plastic korrels gaan mee in de eb en vloed getijden en blijven slechts achter op het strand op plaatsen waar ze rustig kunnen sedimenteren. De vloedlijn en het ondiep water zijn door de sterke golfslag en wind geen locaties waar korrels zullen/kunnen achterblijven. Plastic korrels die daar terecht komen gaan met het getij terug de Noordzee in om eventueel later alsnog neer te slaan in de rustigere en hoger gelegen duin/kust locaties. Kortom, het onderzoek is niet representatief en niet dekkend geweest. Dit is een belangrijk zorgvuldigheidsgebrek.

Betreffende uw onderzoek op 7 augustus 2020 in de Natura 2000-gebieden Voordelta en Voornes Duinen geldt in wezen hetzelfde: er is allereerst op de verkeerde locatie(s) naar de plastic korrels gezocht. Dit blijkt des te meer nu PSF wél plastic korrels heeft gevonden in deze gebieden. Dat zal hieronder verder worden toegelicht.

Onderzoek naar plastic korrels op kustgebieden vereist specifieke ervaring en kennis. Enkele medewerkers van PSF hebben meer dan 15 jaar ervaring met het monitoren van kustgebieden op plastic korrels. PSF stelt dat je echt moet weten waar je moet kijken, want anders zal je geen plastic korrels aantreffen. Dit hebben onderzoekers van PSF zelf moeten ondervinden. PSF kan aldus begrijpen dat uw Omgevingsdienst geen plastic korrels heeft aangetroffen, maar dit komt naar het oordeel van PSF niet omdat er geen plastic korrels liggen, maar omdat er op de verkeerde locaties is gezocht.

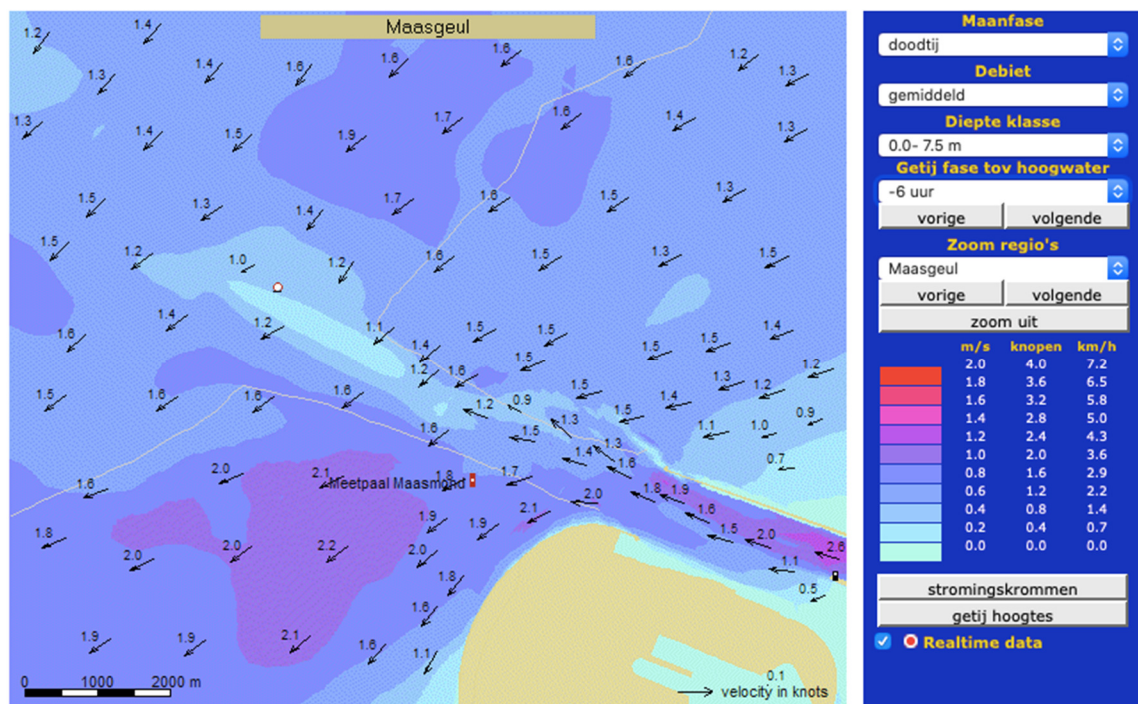
Er zal alsnog een correct, zorgvuldig onderzoek moeten plaatsvinden. PSF biedt de Omgevingsdienst aan om **haar kennis en ervaring te delen**. PSF staat o.a. ervoor open om aanwezig te zijn bij verdere onderzoeken van uw Omgevingsdienst.

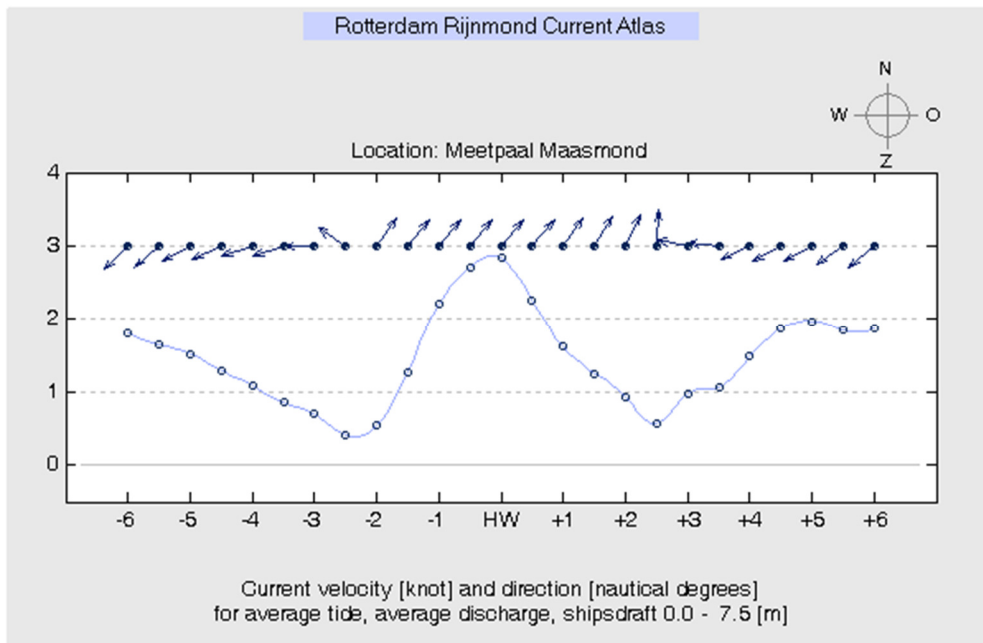
Onderzoek door PSF

Naar aanleiding van de bevindingen van uw toezichthouders heeft PSF zelf een (veld)onderzoek uitgevoerd. Op woensdag 16 september 2020 en maandag 21 september 2020 is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van plastic korrels in- en nabij Natura 2000-gebieden die uit de omgeving van het Rotterdamse havengebied spoelen (**productie 1**). Onder andere het volgende uit het onderzoek van PSF is van belang:

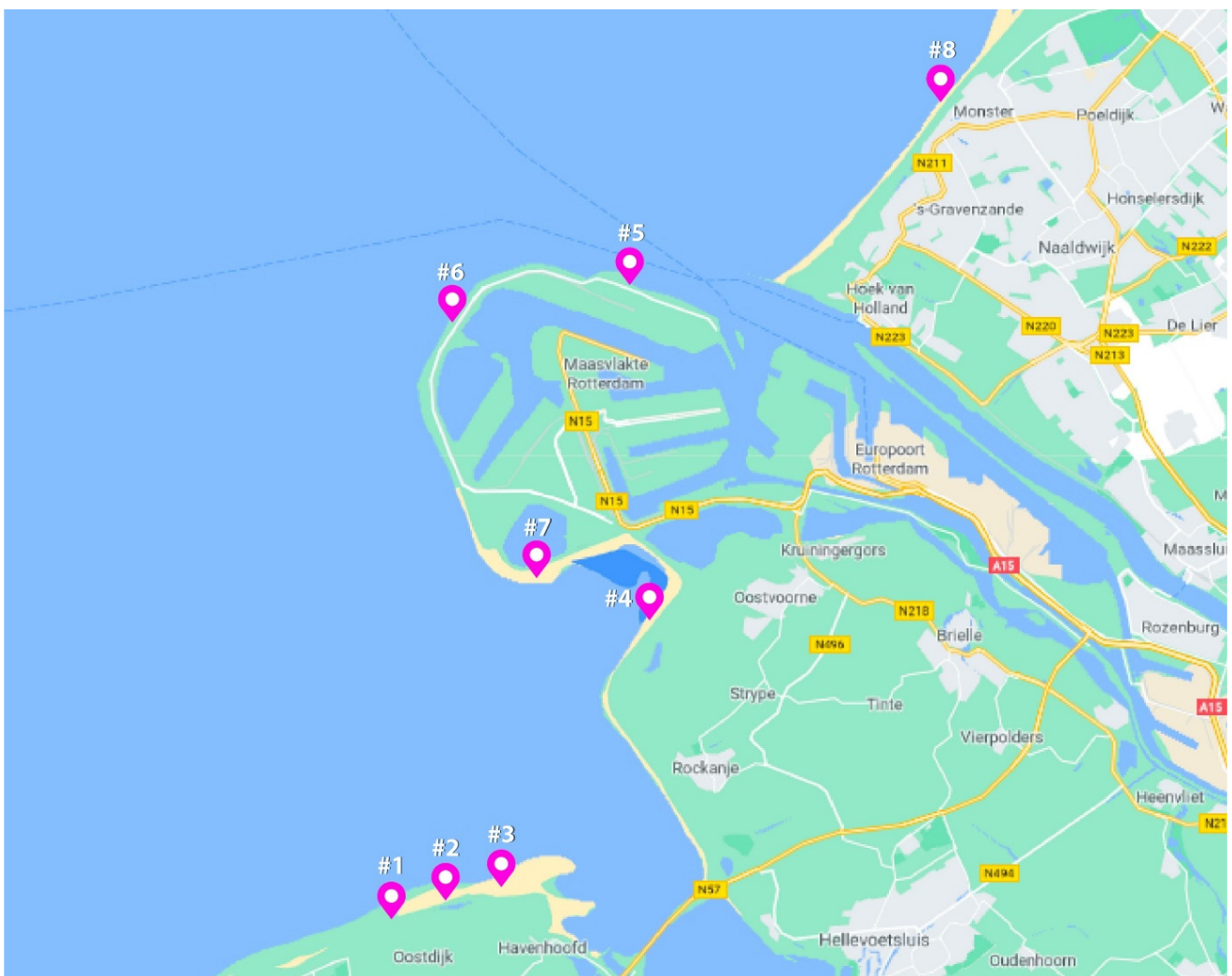
“Omdat de stroomrichting van de Noordzee hoofdzakelijk Noordwaarts is gericht is het lastig te bepalen of de korrels vanuit de Westerschelde of vanuit het Rotterdamse Havengebied aanspoelen. Toch geven Eb en Vloed meetsystemen bij de havenmonding (<http://www.wetwetwet.nl/stroomatlas/>) aan dat tijdens laagwater de uitstroomrichting vanuit de Maasmond én de stroomrichting langs de directe kust volledig zuidwaarts is gericht. Dit maakt de kans op uitspoelen van korrels vanuit de maasmond/maasgeul richting de zuidelijker gelegen kustgebieden zeer aannemelijk.

Wanneer de korrels door laagwaterstanden in deze gebieden aanbelden kan een opvolgende vloed ze dieper (hoger) de gebieden instuwen. Tijdens dit onderzoek werden de nurdles vaak ver van de waterlijn en hoger op het strand gevonden. Waarschijnlijk zijn de hoogste waterstanden in combinatie met aanlandige wind sterk bepalend voor het afzetgebied.”

Het onderstaande overzicht toont de **acht locaties** waar PSF onderzoek heeft gedaan en waar de plastickorrels zijn aangetroffen:

PSF komt tot de conclusie dat er plastickorrels zijn in- en om diverse Natura 2000-gebieden en dat met zekerheid gesteld kan worden dat een substantieel deel van de plastickorrels vanuit de Maasmond afgezet worden. Gelet op de resultaten van het onderzoek van PSF (w.o. de soort korrels, de stroom- en windrichtingen) is **zeer aannemelijk dat (een deel van) de in deze Natura2000-gebieden aanwezige plastickorrels afkomstig zijn van Ducor.**

Daarbij is het volgende nog van belang ter onderbouwing van voornoemd standpunt.

In het onderzoek van de Omgevingsdienst is uitsluitend gekeken naar Natura 2000-gebieden ten zuiden van de haven van Rotterdam en in de directe omgeving. Hierin kan PSF tot een bepaalde hoogte meegaan. Het is inderdaad aannemelijk dat in deze gebieden plastickorrels uit Rotterdam, o.a. afkomstig van Ducor, worden aangetroffen. Echter, het is PSF onduidelijk waarom gebieden ten noorden van de haven van Rotterdam zijn uitgesloten van het onderzoek. Het is gelet op de heersende stroom en windrichting logisch dat drijvende plastickorrels zoals de polypropyleen-korrels van Ducor juist ook naar de noordelijke Natura 2000-gebieden drijven zoals de Zuid-Hollandse kust/duingebieden, de Noord-Hollandse kustzone en kust/duingebieden en de Waddenzee. Tevens is het zeer aannemelijk dat de PP-korrels van Ducor terecht kunnen komen in Natura 2000-gebieden op de Noordzee, zoals het Friese Front, de Klaverbank, de Doggersbank. Juist in deze gebieden is aangetoond dat plastickorrels door vogels worden gegeten. Zowel de chemische stoffen die aan de plastickorrels kunnen hechten als de fysieke blokkade van het maag- en darmstelsel van dieren die korrels eten, vormen een bedreiging van in Natura 2000-gebieden levende soorten zoals uit recent onderzoek van de Wageningen Universiteit nogmaals werd benadrukt.

Uit het PSF-onderzoek blijkt dat op diverse locaties plastickorrels aanwezig zijn. Naast zwarte en geel/bruin verkleurde plastickorrels vonden de onderzoekers van PSF veel witte plastickorrels. De hagelwitte plastickorrels zijn 'vers' (dat blijkt o.a. doordat zij nog geen verdere verkleuring hebben ondergaan). Plastickorrels die langer in het milieu liggen/drijven krijgen een minder heldere kleur. Deze witte plastickorrels zijn aangetroffen bij de poort van Ducor, in de London-haven, in het Calandkanaal, de landtong Rozenburg, en op de stranden van de Maasvlakte, Voornse Duinen, Duinen Goederede. **PSF heeft van alle locaties monsters genomen die zij graag ter analyse aanbiedt aan uw Omgevingsdienst.** Chemische analyse kan aantonen welk soort drijvend plastickorrel het betreft en een chemische analyse kan aantonen dat de verse plastickorrels die bij de poort van Ducor zijn gevonden overeenkomen met de witte plastickorrels die zijn aangetroffen op andere locaties.

Route plastickorrels van Ducor naar Natura 2000-gebieden

De polypropyleen-korrels afkomstig van Ducor drijven aan het oppervlak waardoor vaststaat dat korrels die lekken buiten het bedrijfsterrein bijdragen aan de vervuiling en blootstelling van in het wild levende dieren aan granulaatkorrels. Polypropyleen-korrels drijven goed en het is daarom juist

logisch dat de plastic korrels met de waterafvoer uit de Brittannië-haven via het Calandkanaal naar de Noordzee drijven en zo in Natura 2000-gebieden terecht komen.

Dat plastic korrels van Ducor direct op het oppervlakte lekken is tevens door DCMR aangetoond: in de Brittannië-haven bestaan de aangetroffen granulaatkorrels voor 74% uit polypropyleen-korrels. **Juist de Brittannië-haven grenst direct aan het bedrijfsterrein van Ducor.** Rond de laad-los silo's bestaat een groot risico dat plastic korrels lekken (momenteel wordt actief dagelijks opgeruimd, maar structurele aanpassingen die de lekkage tijdens het laad-los proces voorkomen, ontbreken vooralsnog). Een ander belangrijk bron van de lekkage van polypropyleen-korrels is afkomstig van het dak van de loodsen. Polypropyleen-korrels die op het dak terechtkomen waaien makkelijk weg naar o.a. de Brittannië-haven. Die lekkage naar de omgeving staat vast. In het Calandkanaal zijn ook drijvende plastic korrels aangetroffen.

Erkenning plastic korrel-verlies door Ducor

Daarnaast is het plan van aanpak van Ducor (voorzien van het logo van Operation Clean Sweep) van februari 2020 van belang. Het plan van aanpak van Ducor heeft nota bene de titel: **“Ongewenste korrel stromen van het Ducor terrein”**. Er worden hier o.a. maatregelen genoemd om te voorkomen dat de korrels buiten de inrichting terechtkomen.

Verder heeft de Managing director van Ducor Ann Geens in een perspublicatie van 3 april 2020 erkend dat er plastic korrels van Ducor in de omgeving raakten:

*“Het eerste artikel over dit probleem verscheen vorig jaar juni in het AD en een paar maanden later stond de Plastic Soup Foundation met een cameraploeg van de NOS bij de poort van het van huis uit Israëlische chemiebedrijf Ducor. Deze relatief kleine speler werd de zondebok. **Grotendeels terecht, stelt Ann Geens. ‘Bij ons raakten ook korrels in de omgeving. En dat is niet goed. We hebben daarom vrijwel direct maatregelen getroffen. Niet meteen de meest ideale, maar we wilden de huidige en toekomstige uitstoot van korrels zo snel stoppen.** Zo hebben we roosters in putten geplaatst. Probleem daarvan is wel dat de putten bij hevige regenval overstromen. Inmiddels zijn we andere oplossingen aan het onderzoeken. Daarnaast hebben we ook op het gebied van transport en overslag tal van maatregelen genomen.”¹*

In een ander persbericht van 29 april 2020 op de website van Ducor staat het volgende:²

*“De schoonmaakactie is een vervolg op de maatregelen die eerder zijn genomen nadat de **milieuorganisatie Plastic Soup Foundation heeft gewezen op de aanwezigheid van plastic korrels in de omgeving van onder meer de productielocatie van Ducor aan de Brittannië-***

---

¹ <https://petrochem.nl/ducor-probleem-plastic-zwerfkorrels-samen-aanpakken/>

² <https://ducorchem.com/nl/news/2020/04/rotterdamse-londonhaven-op-innovatieve-wijze-schoongemaakt/>

*haven. Naar aanleiding daarvan heeft Ducor **op haar eigen terrein in de afgelopen maanden verdere maatregelen getroffen om te voorkomen dat plastic korrels in het milieu terechtkomen.** Ducor had al geruime tijd daarvoor een plan van aanpak opgesteld en maatregelen getroffen.”*

En in een ander persbericht van 28 april 2020 staat beschreven:³

*“Het chemiebedrijf ging echter niet in verweer, maar stak hand in eigen boezem. Naar aanleiding van de ophef heeft Ducor wel actie ondernomen. Zo heeft het bedrijf de afgelopen maanden op haar **eigen terrein verdere maatregelen getroffen om te voorkomen dat plastic korrels in het milieu terechtkomen.** Ducor had al geruime tijd daarvoor een plan van aanpak opgesteld en maatregelen getroffen. Ducor ging ook op onderzoek uit. Daarbij kwam ze tot de conclusie dat er veel meer plastic korrels in de havens liggen. En ook een grote variatie, **die niet alleen van Ducor afkomstig kan zijn.**”*

Ook in een brief van Ducor van 19 maart 2020 aan PSF heeft Ducor aangegeven dat het niet uitsluit dat een deel van de plastic korrels die zijn aangetroffen rondom het terrein, afkomstig is van Ducor.

Ducor heeft aldus meerdere keren erkend dat ook bij hun plastic korrels buiten de inrichting raakten en dat zij daarom direct maatregelen hebben getroffen om de huidige en toekomstige uitstoot van korrels zo snel mogelijk te stoppen. Alleen hieruit volgt al dat **Ducor haar zaken niet op orde heeft.** Het is van belang dat de **emissies naar het milieu nu stoppen.** Iedere plasticverontreiniging betekent **een onomkeerbare verontreiniging van het milieu,** gelet op het feit dat het haast onmogelijk is om de plastic korrels op te ruimen.

Milieuvergunning van Ducor

Uw Omgevingsdienst stelt dat het bedrijf Ducor beschikt over een onherroepelijke milieuvergunning waarin geen specifieke voorschriften zouden zijn opgenomen ten aanzien van granulaatkorrels.

PSF stelt dat dit onjuist is. In de vergunning van Ducor staat ook het volgende:

“K. BODEMVERONTREINIGING

*K.1 Indien vanwege het in werking zijn van de inrichting **verontreinigende stoffen op of in de bodem dreigen te geraken, geraken of zijn geraakt, moet:***

a. dit terstond worden gemeld aan de CMRK;

*b. **al het nodige worden ondernomen om verdere verontreiniging te voorkomen;***

---

³ <https://petrochem.nl/schoonmaak-londonhaven-levert-veel-zwerfkorrels-en-grof-afval-op/>

- c. de aard, de mate en de omvang van de verontreiniging op een door de directeur van de DCMR goed te vinden wijze worden bepaald;
- d. de opgetreden verontreiniging, zulks ter beoordeling van ons college, op een door ons goed te keuren wijze, binnen een door ons te bepalen termijn, ongedaan worden gemaakt;
- e. eventuele tanks en/of andere objecten (zoals bijvoorbeeld leidingen, buizen en kabels), die met de verontreinigende stoffen in aanraking zijn geweest, worden gecontroleerd op aantasting en, indien nodig, worden hersteld of vervangen;
- f. alle door ambtenaren van de DCMR gegeven aanwijzingen en opdrachten, die het onder b, c, de en e gestelde ten doel hebben, worden opgevolgd."

Plastickorrels zijn bodemvreemde stoffen. Deze korrels horen niet in of op de bodem te geraken. Het feit dat de plastickorrels ook buiten de inrichting terechtkomen en in of op de bodem terechtkomen, maakt dat de bodem verontreinigd wordt met de plastickorrels. Daardoor is er naar het oordeel van PSF wel degelijk sprake van een schending van een vergunningvoorschrift.

Bovendien is het handelen of nalaten van Ducor onmiskenbaar in strijd met de zorgplichtbepalingen. Er stromen op deze locatie iedere dag plastickorrels naar het milieu. Het is van belang dat de emissies naar het milieu nu stoppen. Iedere plasticverontreiniging betekent een onomkeerbare verontreiniging van het milieu, gelet ook op het feit dat het in beginsel feitelijk onmogelijk is om de plastickorrels op te ruimen en dat het alleen maar moeilijker wordt hoe verder het van de bron afkomt.

Handhaving ten aanzien van de Wnb

De zorgplicht in de Wnb biedt bescherming aan Natura 2000-gebieden, dieren, planten en hun directe leefomgeving (artikel 1.11 lid 1 Wnb). In lid 2 van dit artikel staat:

*De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat **een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:***

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de **noodzakelijke maatregelen** treft om die gevolgen **te voorkomen**, of
- c. voor zover die gevolgen **niet kunnen** worden voorkomen, **deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.**

Betreffende de inhoud van de zorgplicht staat in de Memorie van Toelichting:

*"Het uitgangspunt van de zorgplicht is dat **burgers, ondernemers en overheden alle handelingen die nadelige gevolgen kunnen hebben** voor in het wild levende planten en dieren, hun directe leefomgeving of een Natura 2000-gebied achterwege laten. Dat brengt met zich dat degene die een*

*bepaalde handeling wil verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van zijn handelen.*⁴

De Memorie van Toelichting benoemt de toegevoegde waarde van de zorgplicht als volgt:

"Betekenis voor Natura 2000-gebieden

*Voor Natura 2000-gebieden heeft de voorgestelde zorgplicht **een beperkte zelfstandige betekenis**. Het wettelijke kader (hoofdstuk 2 van het wetsvoorstel) bevat **voldoende instrumenten** om ingeval sprake is van schadelijke handelingen beperkingen op te leggen, bijvoorbeeld in het kader van de vergunningplicht (zie paragraaf 6.4.3 van deze memorie van toelichting). De zorgplicht heeft hier primair het karakter van het vastleggen van een algemeen beginsel ten aanzien van de eigen verantwoordelijkheid van eenieder voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden en de bij de voorbereiding en verrichting van handelingen te betrachten zorgvuldigheid.*

(...)

Soorten beschermd ingevolge hoofdstuk 3 van het wetsvoorstel

*Voor soorten die op grond van de **Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn** strikt beschermd moeten worden heeft de voorgestelde zorgplicht vooral een **ondersteunende betekenis**: het is in principe voldoende dat wordt voldaan aan de vereisten van dat specifieke beschermingsregime (paragrafen 3.1 en 3.2 van het wetsvoorstel).*

(...)

Andere soorten

*Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor **geen specifiek beschermingsregime** geldt op grond van het voorgestelde hoofdstuk 3, heeft de **zorgplicht nadrukkelijk ook zelfstandig betekenis**. Hetzelfde geldt voor soorten wanneer ter bescherming daarvan krachtens het voorgestelde artikel 3.11 een meldingsplicht wordt ingevoerd voor schadelijke handelingen, in de plaats van de in het voorgestelde artikel 3.10 opgenomen verboden (zie hierna).*

Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen van welke aard ook ten aanzien van deze dieren en planten in beginsel achterwege worden gelaten. Mocht dat redelijkerwijs niet kunnen worden gevegd, dan brengt de zorgplicht hier met zich dat maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen te voorkomen, althans zoveel mogelijk te beperken, en – als schade toch is optreedt – ongedaan

---

⁴ Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming, kamerstukken 2011-2012, dossier 33348 nr. 3,

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-3.html>

te maken. Door middel van de bestuursrechtelijke handhavinginstrumenten kan een en ander zo nodig worden afgedwongen.

De Wnb biedt uw Omgevingsdienst aldus de bevoegdheid om te handhaven. U bent bevoegd om in te grijpen in de gevallen waarin de zorgplicht ex artikel 1.11 Wnb wordt geschonden en Natura 2000-gebieden nadelige gevolgen (kunnen) ondervinden van de bestreden handelingen.

Betreffende het voldoende zorg in acht nemen voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving (artikel 1.11 Wnb) is PSF van oordeel dat Ducor **weet althans redelijkerwijs kan vermoeden dat haar handelen of nalaten** van structurele oplossingen ter voorkoming van polypropyleen productie korrels (nurdles) naar het milieu **nadelige gevolgen kan hebben op nabijgelegen gebieden** en gebieden die worden bereikt met waterstromen en de wind – en voor de daarin in het wild levende dieren. Het grootste natuurgebied van Nederland, de Noordzee, ligt letterlijk om de hoek.

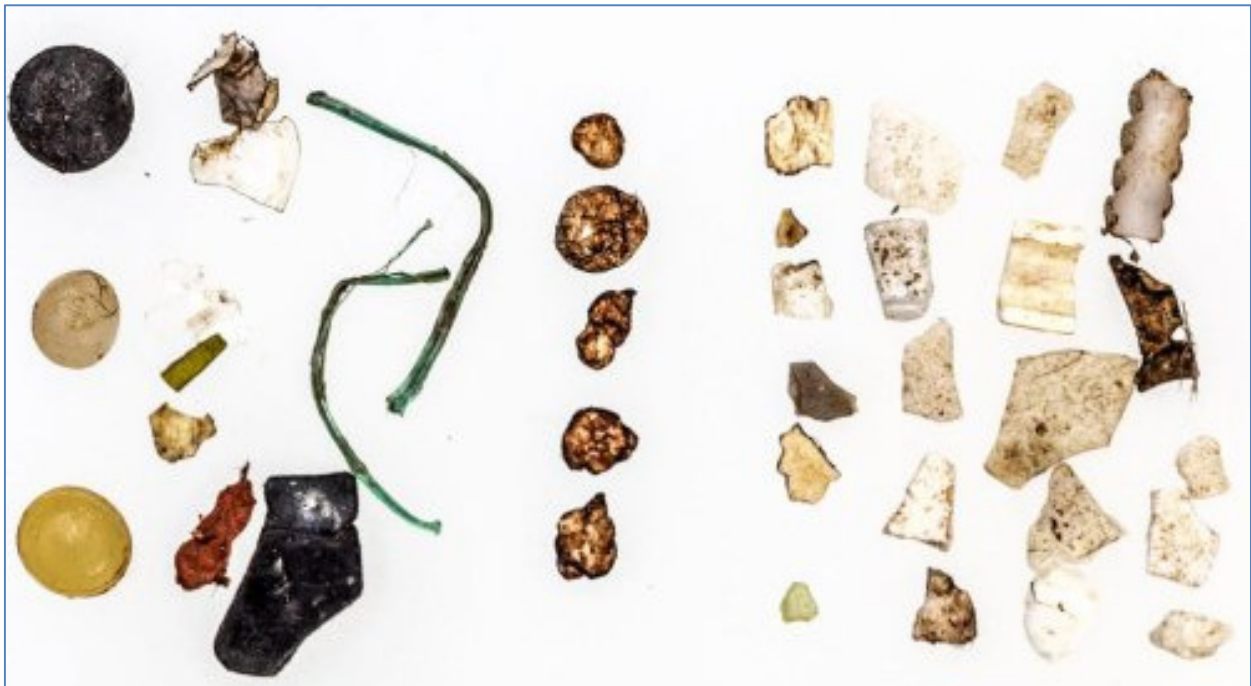
Op de Noordzee levende vogels hebben aantoonbaar last van plastic korrels. De plastic korrels worden door dieren voor voedsel aangezien. Zo zijn in de magen van een typische zeevogel, de Noordse Stormvogel (Fulmar), structureel plastic korrels aangetroffen. De inname van die plastic korrels is te meer alarmerend omdat vervuilende en giftige stoffen zoals DDT, PCB's en kwik zich er in open water gemakkelijk aan hechten. De maaginhoud van de Stormvogel wordt al jaren gemonitord ter indicatie van de vervuiling van de zee, juist omdat deze vogel volledig op zee leeft. De vogel komt slechts aan land om te broeden (na ongeveer 7 jaar) en keert vervolgens weer terug naar zee.

Een nieuw rapport is uitgebracht over de monitoring van plastics in de magen van Noordse Stormvogels die aanspoelen op de Nederlandse kust.⁵ Deze graadmeter wordt gebruikt in Nederlands en Europees beleid. Bijna **alle magen (93%) van de vogels** bevatten plastic in de maag. De 'gemiddelde' stormvogel langs onze kust vliegt op dit moment rond met ongeveer 24 stukjes plastic in de maag, met een gewicht van 0,26 gram. Dit onderzoek toont o.a. aan dat plastic in ieder geval een belangrijk risico betekent voor de opname van giftige stoffen door zeevogels. Tevens vormt de fysieke blokkade van het verteringsstelsel door o.a. plastic korrels een probleem.

---

⁵ Fulmar Litter EcoQO monitoring in the Netherlands – Update 2018, Wageningen University & Research, J.A. van Franeker & S. Kühn, 26 august 2019. <https://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/486799>

Hieronder is een representatief voorbeeld van plastics in de maag van een noordse stormvogel te zien:

Maar ook uit berichtgeving van het RIVM blijkt dat de plastickorrels **een risico vormen voor consumptie door (mariene) diersoorten** en uiteindelijk **voor de hele voedselketen**.⁶

De Noordse Stormvogel wordt al lange tijd door wetenschappers aangemerkt als indicator voor plasticvervuiling van de zee: 93% van de onderzochte vogels hebben plastic in de maag, waaronder plastickorrels. Ook bij andere vogels die aan het oppervlak foerageren zijn plastickorrels in de maag aangetroffen, o.a. bij de Eideend (*Somateria mollissima*), de Ijseend (*Clangula hyemalis*), de Papagaaiduiker (*Fratercula arctica*). Veel van deze dieren komen veelvuldig voor op de beschermde gebieden op de Noordzee, waaronder de Voordelta, Doggersbank, Klaverbank, etc.

Tevens zijn effecten van plastickorrels op andere organismen die foerageren aan het oppervlak zoals diverse op de Noordzee voorkomende walvisachtigen te verwachten, met name omdat deze organismen filter-feeders zijn en grote hoeveelheden water filteren om voedsel te vergaren. Ook zullen plastickorrels degraderen tot microplastics die nog dieper de voedselketen binnendringen.

Uw voorlopige conclusie dat er geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en beschermde soorten binnen en buiten deze gebieden waar te nemen zijn, is naar het oordeel van PSF onjuist. Het onderzoek van PSF toont aan, althans voldoende aannemelijk is gemaakt, dat de in de Natura 2000-

---

⁶ RIVM, nieuwsbrief september 2018. <https://www.rivm.nl/microplastics/nieuwsbrief/nieuwsbrief-september-2018/aanpak-lekkage-pre-productie-plastics-nog-niet-effectief>

gebieden aangetroffen plastickorrels de leefomgeving van de wilde levende dieren aantast en/of beschadigt.

Zowel PSF als DCMR heeft in de directe omgeving van Ducor plastickorrels aangetroffen. DCMR geeft ook aan dat 74% van de korrels die in de Brittannië-haven polypropyleen-korrels betreffen. Dit is de haven die direct aan de productielocatie van Ducor grenst. Daarmee geeft dit een belangrijke aanwijzing dat plastickorrels van Ducor direct in water terecht komen en daarmee gemakkelijk kunnen wegdrijven met heersende waterstromen richting Noordzee en de daar aanwezige Natura 2000 gebieden.

De route richting zee bevestigt dit: in het Calandkanaal zijn overeenkomstige plastickorrels aangetroffen (wit, helder, vers). Op het strand Maasvlakte Noord, een locatie waar door de sterke uitwaartse stroming niet makkelijk plastic uit de Noordzee aanspoelt, zijn juist relatief veel verse witte plastickorrels aangetroffen.

PSF heeft aldus met haar onderzoek op zijn minst voldoende aannemelijk gemaakt dat de aangetroffen plastickorrels (deels) afkomstig zijn van Ducor en dat de polypropyleen-korrels nadelige gevolgen hebben op Natura 2000-gebieden. Het betreft chemische stoffen die niet afbreken in het milieu. Zij accumuleren. In gezamenlijkheid neemt de significantie van de effecten in de loop der tijd dus toe. Daarmee is de noodzaak om 'de kraan dicht te draaien' nog meer aanwezig dan in menige andere milieu-kwestie.

Méér bewijsvoering kan van een verzoeker om handhaving niet worden gevraagd. Het is aan het bevoegd gezag om vervolgens een voldoende onderzoek hiernaar te doen.

De stelling dat (een deel van) de korrels ook afkomstig kunnen zijn van andere plastic fabricerende inrichtingen, vormt een onvoldoende reactie. Ook de suggestie dat per korrel bewezen zou moeten worden dat deze afkomstig is van Ducor, miskent de aard van de geldende zorgplichten en de onderhavige beginselplicht tot handhaving.

Essentieel is –zoals PSF heeft gedaan en zoals door DCMR en OZHZ kan worden gereproduceerd – dat wordt vastgesteld:

- of de reguliere bedrijfsprocessen van Ducor emissies van plastic korrels inhouden (te weeg brengen);
- of er bijzondere gebeurtenissen/processen zijn (of zijn geweest) die tot emissies van plastic korrels hebben geleid en/of zullen leiden;
- of deze korrels, al dan niet in cumulatie met chemische stoffen waar zij een verbinding mee aangaan of andere stoffen (waardoor ze bijvoorbeeld toch zinken), gezien de verschillende waterstromen, de wind en het opgegeten worden door dieren (vogels, vissen, kleinere

organismen; let op: binnen én buiten de Natura2000-gebieden; zij migreren immers), uiteindelijk nadelige effecten kunnen hebben op Natura2000-gebieden.

Wanneer zulks middels feitelijk onderzoek kan worden uitgesloten, dan bestaat er logischerwijs geen grond om tot handhaving over te gaan. Wanneer dit niet kan worden uitgesloten en aannemelijk is dat de emissies plaatsvonden, plaatsvinden of zullen plaatsvinden en deze nadelige effecten kunnen hebben op de Natura2000-gebieden, dan brengt de beginselplicht tot handhaving mee dat de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (het College van GS) op grond zijn eigen taken als bevoegd gezag van de Wet natuurbescherming de bepalingen van deze wet handhaaft.

Anders gezegd: de feitelijke **lekkages en de risico's daarvan zijn gegeven**; wanneer de schade zich uiteindelijk voordoet (in de zin van plastickorrels in bereikbare Natura2000-gebieden), **is in beginsel de causaliteit gegeven**, althans is e.e.a. voldoende aannemelijk te achten om tot het treffen van bestuursrechtelijke handhaving over te gaan. Indachtig het aansprakelijkheidsrecht zou gesproken kunnen worden van een 'omkeringsregel'. Het is aan de overtreder om aan te tonen dat de schade niet wordt veroorzaakt door de lekkages en door hem in het leven geroepen risico's.

De suggestie dat bijvoorbeeld *'de DCMR al bezig is met de handhaving van de omgevingsvergunning'* miskent overigens de eigen plicht ter zake van de natuurregelgeving. Daar waar de DCMR doende is met de milieuregelgeving, zal de OZHZ de toepassing van natuurregelgeving niet kunnen nalaten.

De redenering van de OZHZ, inhoudend dat:

- a. men Ducor niet kan dwingen om een natuurvergunning aan te vragen omdat de bezwaren niet zien op 'de productie van de korrels zelf', maar tegen de vervuiling door verspreiding ervan, en
- b. een bedrijf slechts verplicht zou kunnen worden om een vergunning aan te vragen indien het bedrijf zonder die vergunning de activiteiten niet zou kunnen uitvoeren (althans: dat daarvan in casu geen sprake is),

is niet juist. Er is **geenszins sprake van een 'juridische onmogelijkheid'** om tot de gevraagde handhaving over te gaan.

Het werkelijke punt in deze zaak is dat er bij verschillende plastic fabricerende bedrijven, waaronder Ducor, op een zo grote schaal plastic-korrels op en buiten het terrein worden aangetroffen, dat het kennelijk **inherent is aan hun bedrijfsprocessen**, althans inherent is aan de wijze waarop die processen in de praktijk worden uitgevoerd, **dat er sprake is van aan de activiteiten verbonden plastic-emissies**.

Die **emissies brengen een vergunningplicht en het rond de vergunningaanvraag vereiste onderzoek met zich mee**. Indien uit die vergunningaanvraag en het betreffende onderzoek (lees;

passende beoordeling en onderzoek naar te nemen preventiemaatregelen) blijkt dat de vergunning uiteindelijk niet verleend kan worden of slechts verleend kan worden na aanpassing van bepaalde bedrijfsprocessen, dan zal dát moeten gebeuren. Anders gezegd: de verplichting tot het aanvragen van een vergunning, betekent nog helemaal niet dat die vergunning wordt verleend, dan wel dat die zou worden verleend zonder aanvullende eisen omtrent het voorkomen van plastic-emissies bij de bron.

Kortom, zowel gezien de feitelijke gronden, als gezien de relevante juridische leerstukken ligt er een beginselplicht tot handhaving om – ook vanuit de natuurregelgeving – emissies van plastic te voorkomen. Een last onder dwangsom is vereist om deze emissies, ook voor langere duur, te voorkomen en Ducor te dwingen haar logistieke systemen structureel aan te passen.

Conclusie

Gelet op haar bevindingen verzoekt PSF uw Omgevingsdienst om nader onderzoek te doen op de locaties zoals door PSF uitgevoerd. PSF is welwillend om de aangetroffen monsters / analyses etc. aan uw Omgevingsdienst te overhandigen en PSF is bereid om zelfs mee te gaan naar de locaties wanneer uw toezichthouder weer onderzoek zouden uitvoeren. PSF verzoekt u aldus primair om nog geen definitief besluit te nemen en eerst nog nader onderzoek uit te voeren.

Mocht u hiertoe niet overgaan, dan verzoekt PSF u om uw concept-besluit aan te passen en alsnog te besluiten tot handhaving tegen Ducor Petrochemicals B.V. vanwege milieuvervuiling van de beschermde kustwateren door plastickorrels.

Met vriendelijke groet,

F. Bajrami | **Advocaat**